

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	<p>REU har efter ønske fra Annette Lind (S) bedt justitsministeren og ministeren for børn, undervisning og ligestilling redegøre for regeringens forebyggende initiativer mod deling af krænkende billeder uden samtykke:</p> <p>D: ”Vil ministeren redegøre for, hvilke initiativer regeringen agter at tage for at sikre en bedre forebyggelse af deling af krænkende billeder (overtrædelse af straffelovens § 264 d) blandt børn og unge, herunder om ministeren vil udarbejde en handleplan for skolernes kamp mod unges kriminalitet på nettet?”</p> <p>E: ”Vil ministeren redegøre for, hvordan der samarbejdes med de øvrige nordiske landes regeringer om udfordringerne med hævnporno?”</p>
Titel	REU samrådsspørgsmål D-E
Målgruppe	Retsudvalget (REU), Børne- og Undervisningsudvalget (BUU) og Ligestillingsudvalget (LIU)
Arrangør	Retsudvalget
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	11. oktober 2016 kl. 14-16 lokale S-092

Disposition

1. Indledning
2. Ufrivillig deling af nøgenbilleder
3. Det er et ligestillingsproblem
4. De konkrete initiativer
5. Nordisk samarbejde mod hadytringer og sexisme
6. Lad os arbejde sammen!

1. Indledning

- Som justitsministeren også sagde, så er det et emne, der ligger regeringen meget på sinde. Derfor er jeg glad for, at vi på dette samråd får lejlighed til at drøfte det med udvalgene, og sætte fokus på hvad regeringen gør på området.
- Jeg vil ligeledes besvare de to samrådsspørgsmål samlet.

2. Ufrivillig deling af nøgenbilleder

- Problemstillingen om ufrivillig deling af nøgenbilleder er et problem, der optager mig meget. Deling af nøgenbilleder mod en persons vilje er en grov krænkelse af det menneske, det går ud over.
- Vi har desværre set eksempler på, at piger og unge kvinder oplever, at deres liv er blevet ødelagt, fordi der florerer nøgenbilleder og seksuelle billeder af dem på internettet imod deres vilje. For nogle kan det blive en udfordring bare at gå uden for en dør, fordi de er bange for at møde personer, der har set billederne.
- Andre oplever at blive kontaktet af fremmede mænd, der har set billeder af dem, som forsøger at presse dem til seksuelle ydelser for ikke at dele billederne yderligere.
- Nogle gange deles billederne, fordi en ekskæreste er blevet vred og såret. Andre gange deles de bare fordi, nogle synes, at det er spændende at se almindelige unge, danske piger uden tøj på. Og fordi der næsten, som nogle af de unge mænd har udtalt, er gået ”samlermani” i at have billeder.
- Uanset årsagen er det uacceptabelt! Ingen skal opleve at få nøgenbilleder delt mod deres vilje.

3. Det er et ligestillingsproblem

- Når unge ufrivilligt får delt nøgenbilleder, handler det både om at have magt, om mobning og om en stærkt seksualiseret ungdomskultur. Der er desværre også tale om et normskred, som især kommer til udtryk på de sociale medier og derfor handler det her også meget om digital dannelse.
- Meget tyder på, at især piger og unge kvinder er udsat for krænkende deling af nøgenbilleder. Det rammer også drenge og mænd, men der er meget, der peger på, at fænomenet rammer piger og kvinder hårdest. Det kan blandt andet hænge sammen med forventninger om, at unge kvinder både skal være seksuelt tiltrækkende og seksuelt uskyldige. Samtidig er der opstået et forventningspres blandt piger og unge kvinder, som stræber efter at være perfekte og have kontrol.
- Jeg mener, at vi er nødt til at tage en bredere dialog omkring de problemer og det normskred, vi ser, og om den manglende respekt der er for hinanden. Ligestilling og digital dannelse er en dialog, vi er nødt til at tage med de unge, som skal tage udgangspunkt i de udfordringer, vi er vidne til bl.a. på nettet, på ungdomsuddannelserne og i nattelivet.
- Derfor har jeg sat gang i flere initiativer, som skal medvirke til en sådan kulturændring.

4. De konkrete initiativer

- Jeg har i foråret været i dialog med en bred kreds af aktørerne på området, herunder Red Barnet, Børns Vilkår, Center for Digital Pædagogik, Everyday Sexism Project og Sex & Samfund om, hvad de hver især arbejder med, deres viden og erfaringer er, og hvad de mener, der skal til for at nå de unge og få vendt kulturen.
- Blandt andet i forlængelse af det har Red Barnet og Det Kriminalpræventive Råd – justitsministeren omtalte også ”Sikker Chat” – i samarbejde lavet en rigtig god hjemmeside, hvor børn og unge kan henvende sig, hvis de har brug for rådgivning til, hvordan de får fjernet uønskede billeder fra nettet. Hjemmesiden hedder SletDet.dk. Det er en del af den formidlingsindsats, der skal til, for at få endnu flere unge gjort opmærksom på, at der er muligheder. Fordi vi ved, der er mange, der har svært ved kontakten til de sociale medier, hvis det er én person op mod de sociale medier, men hvis vi gør det i fællesskab, har det en anden effekt. Det er også noget af det, vi er begyndt at drøfte i nordisk sammenhæng – i forhold til, hvis det ikke bare er i Danmark, men der var noget, vi

kunne gøre fælles i nordisk sammenhæng. Jeg vil vende tilbage til det nordiske perspektiv senere i min besvarelse.

- I maj 2016 holdt jeg desuden et dialogmøde med centrale aktører fra ungdomsuddannelserne og udvalgte rektorer som opfølgning på de artikler om sexmobning- og chikane, der havde været i pressen, og hvor fokus mere var på ungdomsuddannelserne end på grunduddannelserne.
- Der var på det møde bred enighed om, at det er et stort ansvar for rektor at gribe ind, hvis skoleblade, skoleradioer eller optagelsesritualer – eller andet – på skolerne fremmer en seksualisering af eleverne, herunder de kvindelige elever. Det er ikke acceptabelt, at det er en del af ungdomskulturen på vores uddannelsesinstitutioner.
- På baggrund af det dialogmøde, har jeg også nedsat en arbejdsgruppe for etisk kodeks mod deling af krænkende materiale på nettet. Arbejdsgruppen består af elev, lærere- og lederorganisationer og andre aktører på ungdomsuddannelsesområdet bredt set, og har arbejdet siden foråret.
- Formålet med det etiske kodeks, som der er enighed om, er at sætte fokus på deling af krænkende tekst, billeder og videoer på nettet og sikre, at vi sammen påtager os et ansvar.. Det er ikke en læreropgave eller en lederopgave, eller en forældreopgave eller en elevopgave, hver for sig. Der er sådan set behov for, at man har den samme tilgang til, hvordan vi løser problemet. Det etiske kodeks lanceres her i oktober måned. Det kommer bredt ud på ungdomsuddannelserne og har bred opbakning fra sektoren. Det er ét konkret initiativ, vi tager for at dæmme op for den ungdomskultur og de problemer, vi har set med delingen af krænkende materiale.
- Det giver også helt konkrete råd til, hvordan man kan håndtere problemet ude på den enkelte ungdomsuddannelsesinstitution. Hvordan kan man tale om det, og hvilke redskaber kan man bruge. Hvad er det, de forskellige grupper skal være opmærksomme på.
- Jeg forventer også i november måned at lancere en kampagne om digital dannelse, der skal få de unge til at tænke sig om, før de trykker ”send” eller ”vide-resend”.
- Kampagnen skal give de unge viden om, hvilke konsekvenser det har for dem, der får delt billeder mod deres vilje, og den skal oplyse om, at det i flere tilfælde er strafbart at dele krænkende materiale af andre uden samtykke. Fordi vi kan se, at der er rigtig mange unge, der ikke er bevidste om – som justitsministeren også siger – at noget af det, de foretager sig er strafbart.

- Som led i kampagnen laves der også to mindre film rettet mod forældrene. Og der vil blive udviklet et inspirationsmateriale til skoleledelse, lærere og resourcepersoner på skolerne. Det skal dels fungere som et beredskab til skolerne, når den krænkende adfærd har fundet sted, og det skal bidrage til at forebygge sexmobning og deling af krænkende billeder på nettet.
- Desuden forventer jeg – som justitsministeren også omtalte – senere på året sammen med justitsministeren at lancere et fælles udspil, der i endnu højere grad skal sætte fokus på forebyggelse og bekæmpelse krænkende deling af materiale på nettet. Og det er vigtigt netop at have fokus på både den forebyggende indsats og det, der knytter sig til retshåndhævelsen
- I august lancerede jeg, som spørgeren også nævnte i sin motivation, en national aktionsplan, som skal forebygge og bekæmpe mobning på 0-18 årsområdet. Aktionsplanen adresserer også digital mobning, som har en række særlige kendetegn. Blandt andet er det karakteristisk for digital mobning, at det kan foregå døgnet rundt, så dem, det går ud over, aldrig har fred. Dem, der chikanerer, kan være anonyme, og man ved ikke, hvor mange der ser et krænkende billede, en besked, en kommentar osv. Den uvished skaber endnu større utryghed, ubehag og afmagt for de børn og unge, det går ud over.
- I aktionsplanen er der konkrete anbefalinger til, hvordan elevråd, forældre, pædagoger, lærere og ledere kan være med til at forebygge digital mobning og deling af krænkende billeder.
- Fra ministeriets side støtter vi også op om Sex & Samfunds udvikling af en undervisningsplatform og det løbende arbejde med at udvikle undervisningsmateriale, der blandt andet sætter fokus på unges digitale omgangsformer.
- Vi skal grundlæggende have gjort op med den kultur, der eksisterer i nogle ungdomsmiljøer, hvor unge slet ikke tænker over, at de begår en kriminel handling ved at dele krænkende billeder af andre, og hvor ødelæggende det er, for dem der får delt billeder af den type, vi har set. I forlængelse af gymnasieaftalen pågår der lige nu et arbejde med at få beskrevet digital dannelse og digitale kompetencer i de nye læreplaner for alle de gymnasiale uddannelser.
- Med gymnasieaftalen blev vi også enige om, at rektorerne adgang til at gribe ind over for mobning på de sociale medier skal tydeliggøres – også i de tilfælde, hvor det finder sted uden for skoletid, men stadig griber ind i undervisningen. Skolerne kan og skal gribe ind med bortvisning eller lignende, hvis de får kendskab til elever, der deler nøgenbilleder uden samtykke. Så også dér sker der nogle konkrete initiativer.

5. Nordisk samarbejde mod hadytringer og sexismen

- Under det danske formandskab af Nordisk Ministerråd sidste år satte vi fokus på sexismen, hadytringer, hævnporno og unges opførsel på internettet..
- Det finske formandskab valgte at følge op på den danske indsats under deres formandskab i år, og det kommende norske formandskab har netop i sidste uge på meddelt, at de også til næste år vil sætte yderligere fokus på emnet under deres formandsskab.
- Mit indtryk er, at vi på ministerrådsniveau er meget bevidste om problemerne, og også ser muligheder for at samarbejde tættere, og har et ønske om at det ikke blot var et emne under det danske formandskab. Men at det er et emne, der bliver fulgt op på løbende, hvor vi får sat fokus både på behovet for viden, og på hvor vi kan handle i fællesskab.
- I november sidste år afholdt vi et nordisk seminar om hadytringer og sexismen her i København. Der blev i den forbindelse lavet en opsamling, som blandt andet viser, at mænd i lidt højere grad end kvinder udsættes for hadytringer. De hadytringer, som kvinder udsættes for, har dog i langt højere grad seksuel og sexistisk karakter. Herudover tyder forskningen på, at piger og unge kvinder udsættes uforholdsmæssigt meget for hadytringer og sexismen.
- Som led i opfølgningen på anbefalingerne satte vi blandt andet temaet på dagsordenen til FN's Kvindekommissions samling i New York dette forår ved en nordisk side event med paneldeltagelse af nordiske aktivister og eksperter på området.
- Efterfølgende har vi sat gang i en kortlægning af lovgivning og domme i de nordiske lande. Kortlægningen skal redegøre for, hvilke rettigheder og muligheder den enkelte har for eksempelvis at få fjernet billeder fra nettet og en række andre ting. Med udgangspunkt i kortlægningen vil det kommende norske formandskab få udarbejdet informationsmateriale målrettet især børn og unge i Norden, og vi vil i det hele taget se på, hvordan vi kan samarbejde.

6. Lad os arbejde sammen!

- Jeg er rigtig glad for, at vi med samrådet i dag og med de initiativer, vi har taget gennem det seneste lille år, er med til at sætte fokus på dette område. Jeg håber, vi sammen kan udnytte det momentum til i fællesskab at sætte gang i en kulturændring. For det er der behov for. Initiativer som "SletDet.dk" er et eksempel på, hvordan det kan gribes an, og det etiske kodeks og en række andre ting er konkrete eksempler på, hvordan vi kan skubbe på.

- Men der er behov for, at vi også her på Christiansborg, ude på uddannelsesinstitutionerne, i civilsamfundet og i familierne står sammen om, at der er behov for en kulturændring. Vi ser desværre et normskred hos de unge, og der er behov for kollektivt at sige fra, så der ikke opstår en misopfattelse af, at det er normalt, det der foregår.
- Det handler simpelthen om, at danske børn og unge ikke skal vokse op i en sexistisk, krænkende og seksualiseret ungdomskultur. De skal have respekt for hinanden og respektere hinandens grænser også på de sociale medier. Det er vigtigt, at vi også sætter grænserne, og siger klart, at der ikke er en grænseløshed, bare fordi det foregår på nettet.